

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.408/2019/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Márki Zoltán, a tanács elnöke
Dr. Soós László, előadó bíró
Dr. Kónya István, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. november 14.

Az ügy tárgya: adócsalás büntette és más bűncselekmény

Terhelt: III. rendű

Első fok: Békéscsabai Járásbíróság, 14.B.359/2015/81., ítélet, tárgyalás,
2017. június 9.

Másodfok: Gyulai Törvényszék, 12.Bf.335/2017/18., ítélet, nyilvános ülés,
2018. június 25.

Az indítvány előterjesztője: III. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

Az adócsalás büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a III. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálván a Békéscsabai Járásbíróság 14.B.359/2015/81. számú ítéletét, illetőleg a Gyulai Törvényszék 12.Bf.335/2017/18. számú ítéletét a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Békéscsabai Járásbíróság a 2017. június 9. napján kihirdetett 14.B.359/2015/81. számú ítéletével a III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett adócsalás büntetéseben [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés 1. fordulat, (3) bekezdés] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §), ezért őt halmazati büntetésül két év börtönbüntetésre, négy év gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra és három év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy a terhelt a szabadságvesztés büntetés háromnegyed részének kitöltését követően bocsátható feltételes szabadságra.

- [2] A kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Gyulai Törvényszék a 2018. június 25. napján meghozott 12.Bf.335/2017/18. számú ítéletével a III. rendű terhelt tekintetében az elsőfokú határozatot megváltoztatta, a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát egy év hat hónapra enyhítette, mellőzte a gazdasági társaságban betöltött vezető tisztségviselői foglalkozástól eltiltásra vonatkozó rendelkezést, módosította a bűnügyi költség összegére és annak viselésére vonatkozó rendelkezést, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy felhívta az elsőfokú bíróságot utólagos vagyonelemekzésre vonatkozó különleges eljárás lefolytatására.

II.

- [3] A jogerős határozatok ellen a III. rendű terhelt védője terjesztett elő a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára hivatkozva felülvizsgálati indítványt.
- [4] Indokai szerint az ügyben eljáró elsőfokú bíróság nem volt törvényesen megalakítva, mivel a vádemelés időpontjában hatályban volt 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) 17. § (6) bekezdése értelmében a költségvetést károsító bűncselekmények (Btk. XXXIX. Fejezet) - kivéve a különösen nagy vagy a különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalást [Btk. 396. § (4) bekezdés a) pont és (5) bekezdés] és az ezzel összefüggésben elkövetett költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztását (Btk. 397. §) - a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság, a Fővárosi Törvényszék területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el a megye, illetve a főváros területére kiterjedő illetékességgel. A korábbi Be. 14. § (7) bekezdése alapján pedig a törvény 17. § (6) bekezdésében felsorolt bűncselekmények esetén első fokon a tanács elnöke (egyesbíró), másodfokon és - a Kúria kivételével - harmadfokon a tanács egyik tagja az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kijelölt bíró.
- [5] Ezért álláspontja szerint a Békéscsabai Járásbíróság a kizárólagos illetékességi, illetve a bíróság összetételére vonatkozó külön rendelkezéseket megsértve járt el az ügyben a Gyulai Járásbíróság helyett, a járásbíróság bírása pedig a vádirat benyújtásakor nem rendelkezett a törvény által megkívánt kijelöléssel. Utalt arra, hogy a tárgyalás előkészítése során a bíróság még nem volt abban a helyzetben, miszerint eldöntse: az elbíráláskor hatályos Btk.-t, vagy az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvényt kell majd alkalmaznia.
- [6] Hivatkozott arra, hogy a jogerős ítéletnek az általa vázolt eljárási jogsértéssel kapcsolatos megállapításai megalapozatlanok, mert a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezéseket szabályozó 2012. évi CCXXIII. (Btkám.) törvény 7. § (2) bekezdése az 1978. évi IV. törvény szerinti pénzügyi bűncselekmények elbírálására írja elő az általános illetékességi szabályok alkalmazását, valamint hogy a korábbi Be. 14. § (7) bekezdése ettől függetlenül előírta az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kijelölt bíró eljárását.
- [7] Továbbá a Békéscsabai Járásbíróság ügyelosztási rendjében a 2015-2017. években az ügyben első fokon eljáró bíró a költségvetést károsító bűncselekmények ügycsoportjában nem került kijelölésre, ez pedig sértette a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 8. § (1) bekezdését, és elvonta a III. rendű terheltet törvényes bírójától.
- [8] A kifejtettek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Békéscsabai Járásbíróság és a Gyulai Törvényszék ítéletét a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja és 608. § (1) bekezdés a) pontja alapján helyezze hatályon kívül, és a Gyulai Járásbíróságot utasítsa a megismételt eljárás lefolytatására.
- [9] A felülvizsgálati indítványban megjelölt eljárási szabálysértésekre figyelemmel indítványozta továbbá a III. rendű terhelt szabadságvesztés büntetése végrehajtásának felfüggesztését.
- [10] A Legfőbb Ügyészség a BF.512/2019/2. számú, a Be. 657. § (1) bekezdése alapján tett nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak.
- [11] A felülvizsgálati indítványban kifejtett kifogásokkal a másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék az ügydöntő határozatában részletesen foglalkozott, melyet a Legfőbb Ügyészség helytállónak és törvényesnek tartott. Rámutatott, hogy az első fokon eljáró Békéscsabai Járásbíróság juthatott volna

arra a következtetésre, hogy a Btk. 2. §-ára figyelemmel az elbíráláskor hatályos anyagi jogi szabályokat kellett volna alkalmazni, melynek következménye valóban az ügy áttétele, illetve az Országos Bírósági Hivatal elnöke által kijelölt bíró eljárása lett volna. Az eljáró bíróságok azonban akként foglaltak állást, hogy az elkövetéskor hatályban volt büntetőtörvényt alkalmazzák, a korábbi törvényben meghatározott adócsalás büntette miatt pedig a Békéscsabai Járásbíróság rendelkezett illetékességgel.

[12] A Legfőbb Ügyészség ezért a megtámadott határozatok hatályban fenntartására tett indítványt.

[13] A felülvizsgálati indítványt a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen bírálta el.

III.

[14] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[15] A jogerős ügydöntő határozat meghozatalára a korábbi Be. hatálya alatt került sor. 2018. július 1-jén ugyanakkor hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.).

[16] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[17] A vádirat benyújtása (2015. december 22.) és az ügy jogerős befejezése (2018. június 25.) között a korábbi Be. volt hatályban, melynek 373. § (1) bekezdés II/a) pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezési ok, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, II/c) pontja szerint ugyanígy abszolút eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte, katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozó, vagy más bíróság kizárólagos illetékességébe tartozó ügyet bírált el.

[18] A jelenleg hatályos, és a felülvizsgálati eljárás során alkalmazandó Be. ezt a két eljárási szabálysértést a 608. § (1) bekezdés a) és c) pontjában tartalmazza, amely ugyanúgy felülvizsgálati ok, mint volt a korábbi Be. hatálya idején.

[19] A Békéscsabai Járási Ügyészség a III. rendű terhelttel szemben az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (3) bekezdés szerint minősülő adócsalás büntette miatt emelt vádat. A vádemelés időpontjában, és egészen az ügy jogerős befejezéséig a korábbi Be. 17. § (6) bekezdése a 2015. évi CXLVI. törvény 2. § (1) bekezdésével megállapított szövege volt hatályban, amely már a 2012. évi C. törvény (a hatályos Btk.) szóhasználatára szerinti, a költségvetést károsító bűncselekményeket - kivéve a törvényszék elsőfokú hatáskörébe tartozó 396. § (4) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerinti költségvetési csalás büntettét - a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság kizárólagos illetékességébe utalta.

[20] Ugyanakkor jelentősége van az elkövetés időpontja (2010. január-október) és a vádemelés között történt anyagi és eljárási jogi jogszabályváltozásoknak is. Az 1978. évi IV. törvény 310. §-át ugyanis a 2011. évi LXIII. törvény jelentősen átalakította, a korábbi adócsalás bűncselekményének megnevezését költségvetési csalásra változtatta, és ezzel összefüggésben módosította a korábbi Be. 17. § (6) bekezdését is.

[21] Ez a módosítás azonban perjogilag több volt, mint a bűncselekmény megnevezése változásának átvezetése, mert az 1978. évi IV. törvény 310. §-a szerinti adócsalás bűncselekménye mint pénzügyi bűncselekmény ki volt véve a székhelyi járásbíróság kizárólagos illetékessége alól, e bűncselekmény esetén tehát az általános illetékességi szabályok érvényesültek. A korábbi Be. 17. § (6) bekezdésének módosítása azonban ezt - a kizárólagos illetékesség alóli kivételt - megszüntette, és a költségvetési csalás bűncselekményét (a törvényszéki hatáskörbe tartozó minősített eseteket kivéve) teljes egészében a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság illetékességébe utalta.

[22] Ezt ugyan átvette a jelenlegi Btk. hatálybalépése utáni szabályozás is, ám, mint arra a Gyulai Törvényszék is rámutatott, a Btkám. 7. § (2) bekezdése kifejezett rendelkezést tartalmazott arról, miszerint a korábbi Be. 17. § (6) bekezdése alkalmazásában a törvényszék székhelyén lévő járásbíróság, a Fővárosi Törvényszék területén a Pesti Központi Kerületi Bíróság jár el a megye, illetve a főváros területére kiterjedő illetékességgel az 1978. évi IV. törvény szerinti visszaélés

radioaktív anyaggal (1978. évi IV. törvény 264. §), visszaélés nukleáris létesítmény üzemeltetésével (1978. évi IV. törvény 264/A. §), visszaélés atomenergia alkalmazásával (1978. évi IV. törvény 264/B. §) és a gazdasági bűncselekmények (1978. évi IV. törvény XVII. Fejezet) - kivéve a számvitel rendjének megsértését (1978. évi IV. törvény 289. §), valamint a pénzügyi bűncselekményeket (1978. évi IV. törvény XVII. Fejezet III. Cím) - miatt is. Márpedig nem vitásan az 1978. évi IV. törvény 310. §-a szerinti adócsalás a XVII. Fejezet III. Címébe felvett pénzügyi bűncselekmény volt, és a vádemelés is ilyen bűncselekmény miatt történt.

- [23] Mindez tehát azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem tett mást, mint a vádirat alapján, az ott minősített cselekményekre nézve lefolytatta a bírósági eljárást, az akkor hatályos illetékességi szabályok alapján.
- [24] Nem sértett tehát törvényt a Békéscsabai Járásbíróság, amikor az általános illetékességi szabályok alapján, és az OBH elnökének külön kijelölése nélkül lefolytatta az eljárást. Emiatt nem sérült a III. rendű terhelt törvényes bíróhoz való joga sem. A bíróság ügyelosztási rendjének tartalmával, elkészítésével és az attól való eltérés lehetőségével egyfelől valóban a Bszi. az Alapelvek között rendelkezik, az ügyelosztási rendtől való eltérés másfelől viszont nem a Be.-ben meghatározott eljárási szabálysértés.
- [25] Ekként a Kúria a Békéscsabai Járásbíróság, valamint a Gyulai Törvényszék támadott határozatait a III. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [26] A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a 458. § (3) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a 650. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés alapul azzal, hogy a Kúria - a Be. 656. § (4) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. november 14.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Soós László s.k. előadó bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző